

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 12. ledna 2021 ve věci č. 36345/16 – *L. B. proti Maďarsku*

Senát čtvrté sekce Soudu shledal pět hlasy ku dvěma, že uveřejněním osobních údajů stěžovatele na webových stránkách Národní daňové a celní správy z důvodu neplnění jeho daňových povinností nedošlo k porušení článku 8 Úmluvy. Věc byla postoupena velkému senátu Soudu.

I. Skutkové okolnosti

V lednu 2016 Národní daňová a celní správa uveřejnila na svých internetových stránkách jméno, příjmení, daňové identifikační číslo a adresu bydliště stěžovatele v seznamu osob, jež dluží státu na daních více než 10 milionů maďarských forintů (cca 30 000 EUR). K přijetí uvedeného opatření ji zmocňoval daňový řád. O necelý měsíc později byly informace uvedené v seznamu využity internetovým médiem k vytvoření „národní mapy neplatičů daní“, kde si kdokoli mohl zobrazit jejich jméno a adresu.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal, že uveřejněním jeho osobních údajů na webových stránkách Národní daňové a celní správy došlo k porušení jeho práva na soukromý život.

1. K přijatelnosti

Soud úvodem poznamenal, že projednávaná věc se týká výhradně uveřejnění osobních údajů stěžovatele na webu Národní daňové a celní správy, nikoli jejich opětovného uvedení na „mapě neplatičů“ třetí osobou a s tím spojené dostupnosti těchto údajů ve výsledcích vyhledávání na internetu.

Soud dále připomněl široký rozsah pojmu „soukromý život“, který zahrnuje i takové osobní informace, u nichž jednotlivec může oprávněně očekávat, že nebudou zveřejněny bez jeho souhlasu (*Axel Springer AG proti Německu*, č. 39954/08, rozsudek velkého senátu ze dne 7. března 2012, § 83). Článek 8 Úmluvy zakládá též právo na informační sebeurčení, jež opravňuje jednotlivce dovolávat se svého práva na soukromí ohledně údajů, které jsou sice neutrální, ale jsou shromažďovány, zpracovávány a veřejně šířeny způsoby, jimiž mohou být dotčena práva jednotlivců podle tohoto článku (*Satakunnan Markkinapörssi Oy a Satamedia Oy proti Finsku*, č. 931/13, rozsudek velkého senátu ze dne 27. června 2017, § 136 a 137).

Soud sice připustil, že skutečnost, že stěžovatel nepřispíval do veřejného rozpočtu, je okolnost, kterou lze veřejně šířit (*P. G. a J. H. proti Spojenému království*, č. 44787/98, rozsudek ze dne 25. září 2001, § 57), avšak údaje o jeho ekonomické situaci (viz *Lundvall proti Švédku*, č. 10473/83, rozhodnutí Komise ze dne 1. prosince 1985, s. 131), a tím spíše též jeho adresa bydliště, představují osobní údaje, jež jsou chráněny právem na respektování soukromého života (*Alkaya proti Turecku*, č. 42811/06, rozsudek ze dne 9. října 2012, § 30).

2. K odůvodnění

Soud konstatoval, že uveřejnění nebo užití informací týkajících se soukromého života orgánem veřejné moci představuje zásah do práv zaručených článkem 8 Úmluvy (srov. *Rotaru proti Rumunsku*, č. 28341/95, rozsudek velkého senátu ze dne 4. května 2000, § 46). K napadenému jednání došlo na základě zákona, přičemž Soud připustil, že jeho cílem bylo zlepšení daňové kázně, a tudíž ochrana hospodářského blahobytu země, jakož i ochrana zájmů třetích osob ve vztahu k informacích o finanční situaci daňových dlužníků. Napadené jednání tedy sledovalo legitimní cíl ochrany práv a svobod jiných.

K otázce nezbytnosti napadeného jednání v demokratické společnosti Soud shledal, že při posuzování přiměřenosti obecně platného opatření není jeho úkolem zkoumat, zda mohla být přijata mírnější opatření, ale zda zákonodárce při přijímání opatření a hledání rovnováhy dodržel poskytnutý prostor pro uvážení (*mutatis mutandis Animal Defenders International proti Spojenému království*, č. 48876/08, rozsudek velkého senátu ze dne 22. dubna 2013, § 110). Prostor pro uvážení bude užší, pokud je příslušné právo zásadní z hlediska řádného výkonu práva na soukromí nebo jiných klíčových práv daným jednotlivcem (*S. a Marper proti Spojenému království*, č. 30562/04 a 30566/04, rozsudek velkého senátu ze dne 4. prosince 2008, § 102), nebo pokud je ohrožen zvlášť důležitý aspekt existence nebo identity jednotlivce (*S.H. a ostatní proti Rakousku*, č. 57813/00, rozsudek velkého senátu ze dne 3. listopadu 2011, § 94).

V projednávané věci Soud přihlédl ke skutečnosti, že napadené opatření bylo jasně vymezeno svým cílem, zákonodárce omezil negativní účinky daného opatření na ty osoby, jejichž chování nejvíce poškozovalo veřejný rozpočet, a že osobní údaje dotčených osob byly z webu odstraněny, jakmile tyto svou daňovou povinnost splnily. Soud poznamenal, že seznam neplatičů daní a daňových podvodníků by postrádal smysl, pokud by na jeho základě nebylo možné takové osoby dostatečně určitě identifikovat, přičemž uvedení pouze jména a příjmení by takový účel zjevně nesplnilo a zákonodárce nelze kritizovat za to, že jako další identifikační údaj zvolil právě bydliště. Vzhledem k tomu, že umožnění širokého přístupu veřejnosti k těmto údajům odpovídá právu každého na informace o osobách, jež dluží peníze státnímu rozpočtu, a tedy celé komunitě, údaje byly uveřejněny na webu určenému úzkému okruhu čtenářů a stěžovatel neuvedl, jakým konkrétním způsobem mělo opatření zasáhnout do jeho soukromého života, Soud dospěl k závěru, že v projednávané věci k porušení článku 8 Úmluvy nedošlo.

III. Oddělené stanovisko

Soudci Ravarani a Shukking v nesouhlasném stanovisku zdůraznili, že uveřejňování adres dlužníků nebylo nezbytné, neboť v seznamu byla uvedena též jejich daňová identifikační čísla, která je zřetelně odlišují od jiných osob. Soudci dále nesouhlasili s tím, že Soud omezil svůj přezkum na jednání vnitrostátních orgánů, neboť méně než měsíc po uveřejnění daných osobních údajů se tyto objevily na webu třetí osoby, což je důsledek, který vnitrostátní orgány předvídat mohly a měly.